

NIEUWE POTHOOFDGRASSEN.

I. BRIZA MINOR.



E meeste lezers zullen *Briza media*, ons gewone trilgras, wel kennen, dat is een echte Nederlandsche plant, en in verschillende streken van het land volstrekt niet zeldzaam. — Vooral door dames vaak gezocht voor droge boeketten, komt ze dan nog al eens in gezelschap van de groote zuster *Briza major*, die voor dat doel en als tuin-siergras vrij vaak gekweekt wordt en een enkele maal, uit een tuintje ontvlucht, verwilderd gevonden is. — Ik vind dat groote trilgras met z'n bengelende aartjes van meer dan een c.M. groot, niet zoo mooi als onze inlandsche soort, grover, minder elegant. In tegengestelden zin wijkt *Briza minor* af. — Dit uiterst sierlijke gras vond ik in 1913 voor het eerst in ons land aangevoerd op een adventief terrein te Wormerveer. — Het heeft geknikt opstijgende stengels, waarvan er meerdere uit een wortelroset van bladeren komen. De pluim is eerst eivormig, dan staan de takjes nog schuin naar boven, een scherp hoek makend met de as waaruit zij ontspringen; de aartjes staan dan nog in dezelfde richting als hun steeltje. In den bloeitijd worden de aartjes hangend, als belletjes en trillen ze bij het zachtste windje. De takken staan nu, in den bloeitijd, loodrecht op de as waaruit zij komen, de geheele pluim is breed piramidaal geworden. — De aartjes zijn kleiner dan die van *Briza media*, en onderscheiden zich vooral door hun driehoekigen vorm. Zij zijn vier à vijfbloemig. De kelkkafjes zijn groen, met een violette streep en daaromheen wit vliezig gerand. De kroonkafjes hebben ook een wit vliezigen rand en zijn verder geheel groen, telkens komt nog juist een groen streepje onder de witte rand van het vorige kafje uit waardoor het aartje mooi wit en groen gestreept wordt, nog even geaccentueerd door het violette streepje van de kelkkafjes. Na den bloeitijd trekt de pluim zich geheel samen, de aartjes vormen een langwerpige massa, de takken liggen geheel tegen de as aan. — Het sierlijke is nu verloren gegaan.

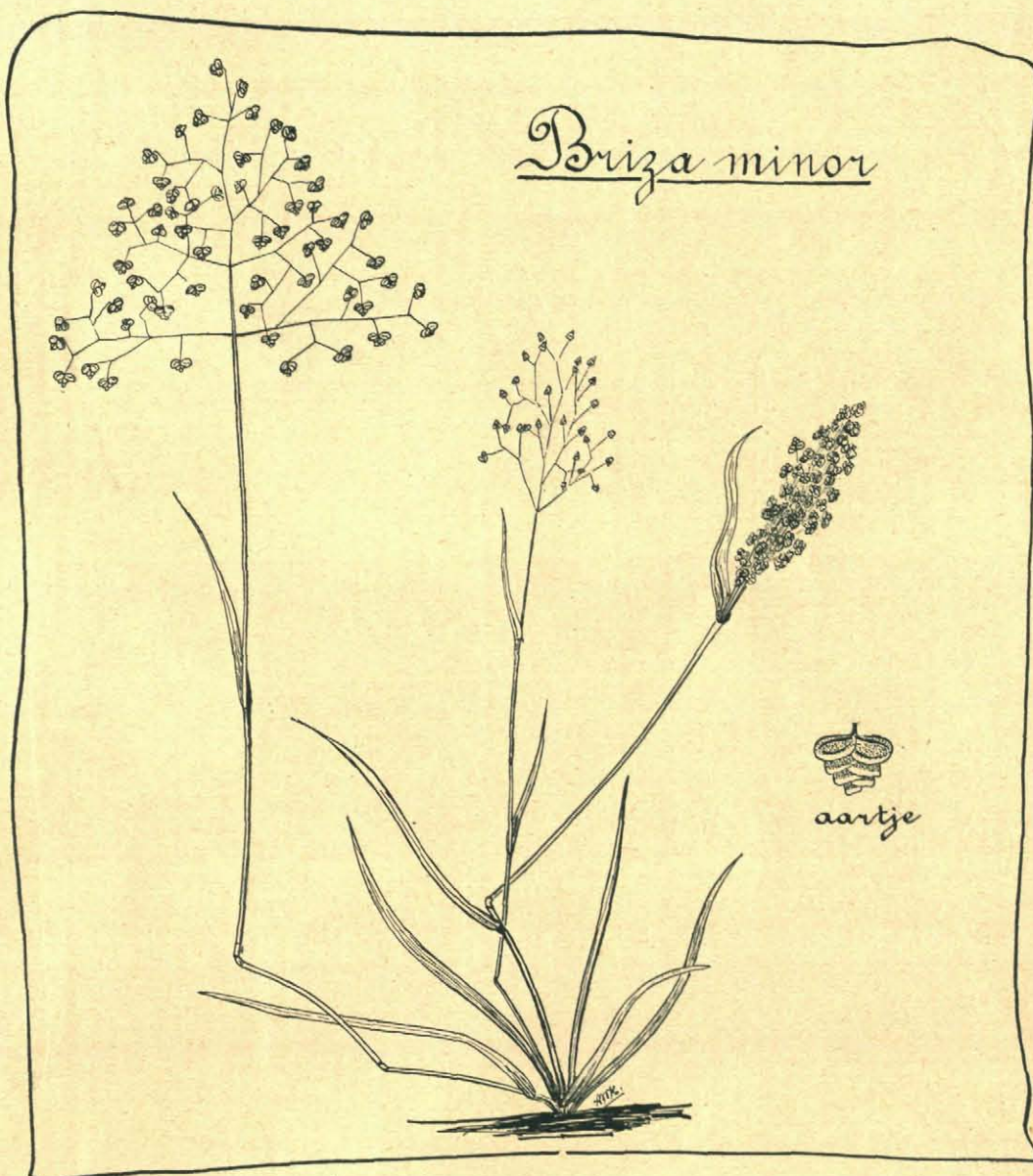
II. ELEUSINE TRISTACHYA.

Het geslacht *Eleusine* komt in ons land niet voor; het is na verwant aan onze *Spartina*, het slijkgras van de Zeeuwsche schorren en aan *Cynodon dactylon* het hondsgas, ook tamelijk zeldzaam in ons land en meestal aangevoerd. Bij alle drie bestaat de pluim uit twee of meer dicht met ongesteelde aartjes bezette takken, die meestal handvormig geplaatst zijn. — *Eleusine tristachya* heeft meestal drie pluimtakken, die van af den voet wat uit elkaar wijken en naar den top weer samen neigen. Soms is onder deze drie takken nog een kort vierde takje aanwezig. — De stengels, die uit een bladroset komen, zijn opstijgend, aan de exemplaren, die ik te Wormerveer vond, tot 2 d.M. lang. De aartjes zijn meestal 5-bloemig met kelkkafjes, die vliezig gerand, in 't midden groen zijn, ongeveer $1\frac{1}{2}$ maal zoo lang als breed. De kroonkafjes zijn wat langer, sterk gekield en op de kiel ruw. De aartjes laten de naar elkaar toe gekeerde zijden van de pluimtakken vrij, en staan loodrecht op die takken. De bladen zijn min of meer bootvormig-smal, aan den top plotseling toegespitst, min of meer kapvormig samen getrokken. Het geheel heeft een zeer eigenaardig maar juist niet bijzonder mooi uiterlijk. — 'n Heel burgerlijk grasje zoo te zeggen. —

III. STIPA NEESIANA.

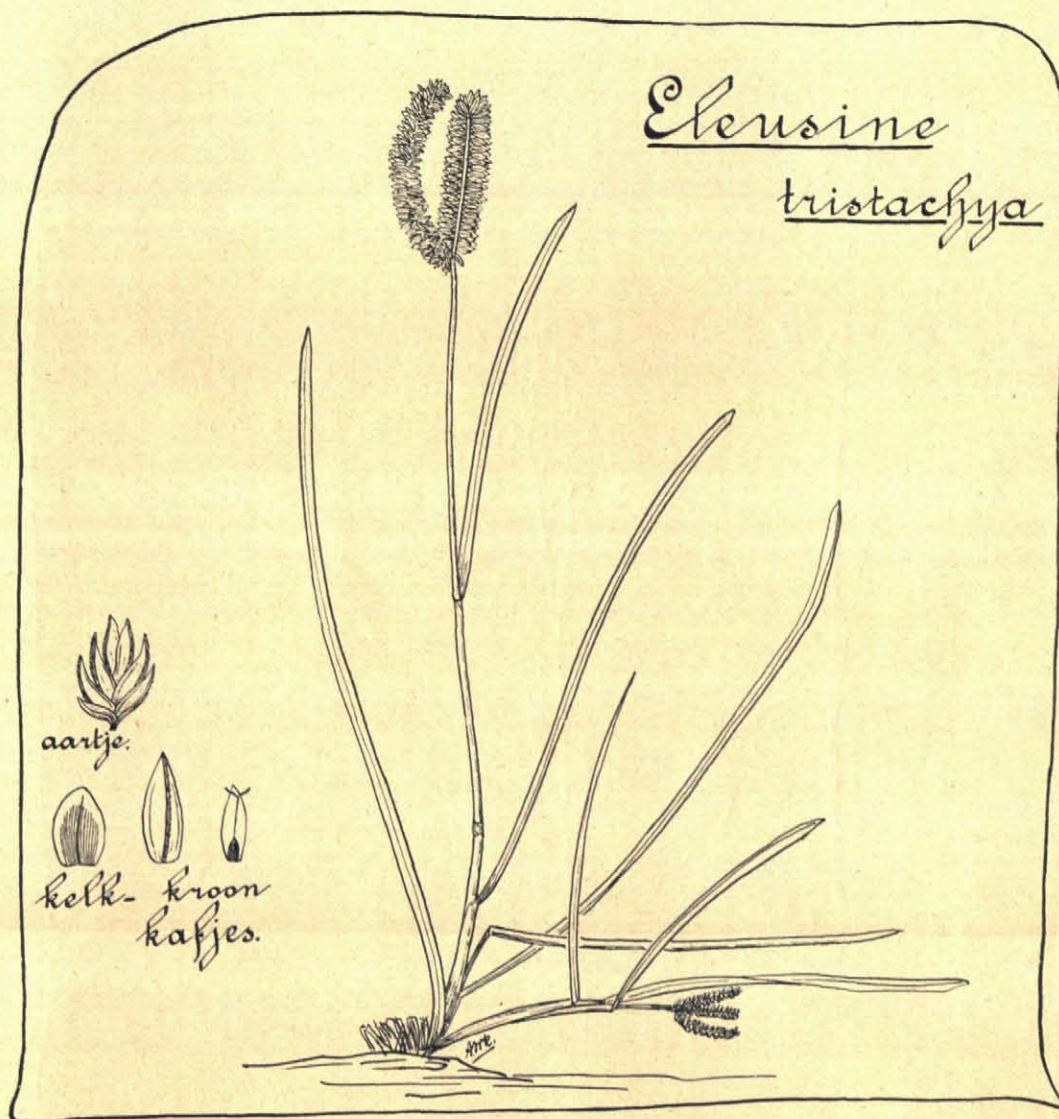
Van het geslacht *Stipa* of Vedergras worden sommige soorten wel als siergrassen gekweekt. Op deze gekweekte soorten lijkt *S. Neesiana* evenwel maar weinig. Toch is het een gras, dat waarlijk het kweken waard zou zijn, het is een prachtgras. — Ook om zijn

zeldzaamheid buitengewoon interessant. — De plant is afkomstig uit Zuid-Amerika, Brazilië en is ook daar tamelijk zeldzaam. In Europa was zij nog nooit waargenomen en zoo'n



buitenissige Amerikaan groeide daar in een prachtpol op dat terrein te Wormerveer, om na eenigen tijd natuurlijk onder nieuw vuil, nieuwen afval, begraven of onachtzaam omvergeschopt

of uitgetrokken te worden; het gewone lot van pothoofdplanten. Wat een bof, dat 'k hem net op tijd te pakken kreeg. — Hier volgt bij de teekening een korte beschrijving. Uit een stevige dikke pol komen verscheidene tot bijna een Meter hooge stengels die prachtige eerst rechtopstaande, later overhangende losse pluimen dragen. De aartjes zijn één-bloemig vrij lang

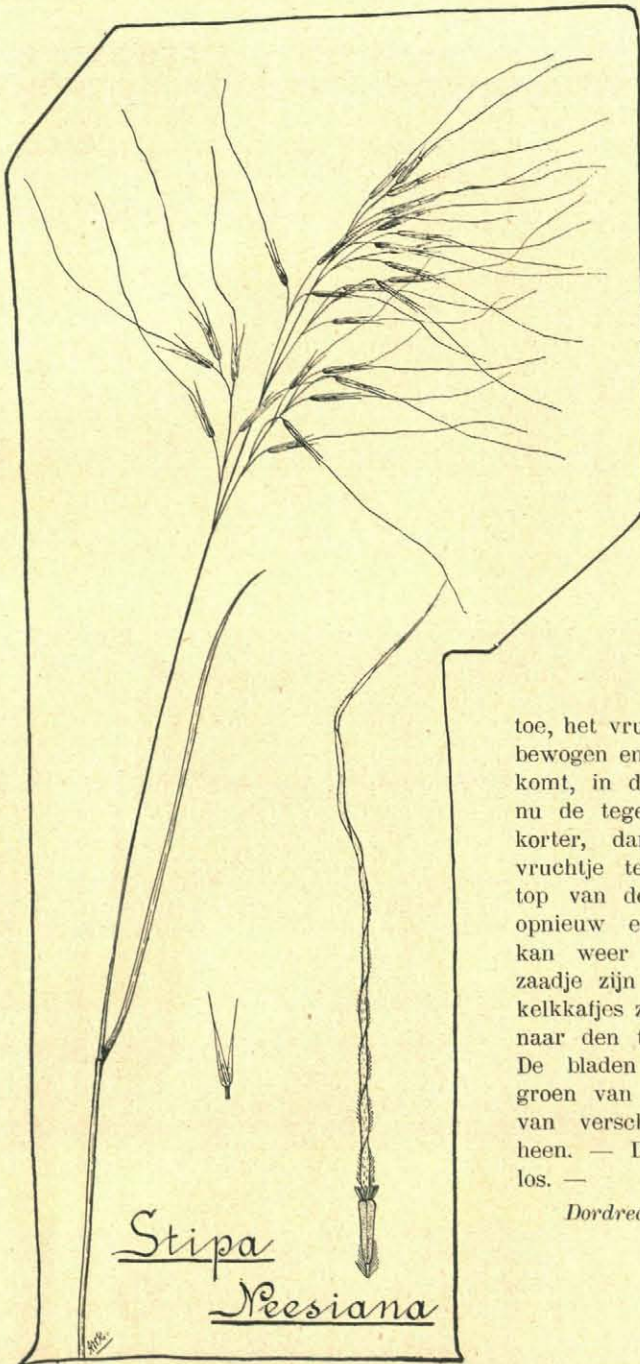


gesteeld en dragen zeer lange (10—12 c.M.) naalden die boven op de vruchten staan. Wanneer we zoo'n vrucht met naald onder een loupe beziën, blijkt eerst recht hoe mooi en doelmatig zij is. Het vruchtje is ruitvormig in doorsnede met twee scherpe en twee stompe ribben, van boven naar beneden wordt het langzamerhand smaller. Het onderste gedeelte is bezet met

NIEUWE POTHOOFDGRASSEN.

479

vrij lange stevige haren, die naar boven gericht zijn. Tusschen de ribben is het met kleine puntjes



bezet. Op den top draagt het een kroontje van witte gewimperde vliezige schubjes, die naar den voet een donker violetten rand dragen en den naald omgeven. Deze naald is om zijn lengteas spiraalvormig gedraaid en wel aan den top juist in tegengestelde richting als aan den voet. De beharing is schuin bovenwaarts gericht en neemt naar den top in lengte af. — In hoeverre is deze inrichting nu doelmatig te noemen, d. w. z. nuttig voor de instandhouding van de soort? Voor dit voortbestaan is noodig, dat het zaad in den grond komt. Valt het instrument nu op den bodem en vindt de top van de naald een steunpunt, dan zal het zich zelf in den grond boren. De winding om de lengteas verandert door de vochtigheid, daardoor draait het vruchtje en neemt de lengte van de naald

toe, het vruchtje wordt rondgedraaid en voortbewogen en dus, als het voor een klein gaatje komt, in den grond geboord. Maakt de naald nu de tegengestelde beweging, en wordt zij korter, dan beletten de haartjes, dat het vruchtje teruggaat, maar zal integendeel de top van de naald tot het vruchtje naderen, opnieuw een steunpunt vinden en de boor kan weer verder werken. De naald en het zaadje zijn geelachtig, de beharing is wit, de kelkkafjes zijn iets ongelijk, zeer scherp puntig, naar den top geelachtig, aan den voet violet. De bladen zijn lang, vlak, lijnvormig, frisch groen van kleur. Vaak slingeren de naalden van verschillende bloemen zich om elkaar heen. — De zaadjes laten licht uit de kafjes los. —

Dordrecht.

A. W. KLOOS JR.

